

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

482-OJI PLENARINĖ SESIJA, 2012 M. LIEPOS 11, 12 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl dalyvaujamųjų procesų stiprinimo ir vietos valdžios institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir socialinių partnerių indėlio įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ didinimo (tiriamoji nuomonė)

(2012/C 299/01)

Pranešėja **Heidi LOUGHEED**

Kipro Respublikos darbo ir socialinės apsaugos ministrė Sotiroula Charalambous savo 2012 m. balandžio 18 d. laišku ES Tarybai pirmininkausiančio Kipro vardu paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti nuomonę dėl

Dalyvaujamųjų procesų stiprinimo ir vietos valdžios institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir socialinių partnerių indėlio įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ didinimo.

Užimtumo, socialinių reikalų ir pilietybės skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2012 m. birželio 27 d. priėmė savo nuomonę.

482-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2012 m. liepos 11–12 d. (2012 m. liepos 12 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę vieningai.

1. Rekomendacijos

- EESRK ragina Europos institucijas ir nacionalines vyriausybes atnaujinti savo politinį įsipareigojimą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ bendradarbiauti su visomis suinteresuotomis šalimis (Europos Parlamentu, Regionų komitetu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, nacionaliniais parlamentais, regionų ir vietos valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, organizuota pilietine visuomene, nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ar panašiais organais, miestais ir visų kitų tipų vietos institucijomis).
- EESRK įsipareigoja plėtoti bendradarbiavimą su nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ir panašiais organais bei nacionaliniais organizuotų pilietinių visuomenių atstovais tapdamas Europos kontaktų centru ir suteikdamas jiems platformą, kuria remdamiesi jie galėtų toliau dirbti įgyvendindami strategiją „Europa 2020“.

— EESRK manymu, ilgalaikėje perspektyvoje Europos Sąjunga turėtų parengti ilgalaikę viziją, kurios galutinis tikslas būtų suinteresuotųjų subjektų įtraukimas, ir palaipsniui to siekti.

— EESRK mano, kad trumpalaikėje perspektyvoje, padarius tam tikrų smulkių pakeitimų, galima būtų padaryti nemažą pažangą. Visų pirma valstybės narės ir Europos Komisija neatidėliodamos turi persvarstyti procesų tvarkaraštį ir atskirus veiksmus, kad į juos būtų iš tikrųjų įtraukti ir bendrą atsakomybę jaustų visi suinteresuotieji subjektai.

2. Įžanga

2.1 2012 m. balandžio 18 d. ES Tarybai pirmininkausiantis Kipras paprašė Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto parengti nuomonę dėl dalyvaujamųjų procesų stiprinimo ir vietos valdžios institucijų, nevyriausybinių organizacijų ir

socialinių partnerių indėlio įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ didinimo, nes jis ketina šį klausimą laikyti vienu iš prioritetinių savo pirmininkavimo laikotarpiu ir per neoficialų Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos susitikimą, kuris įvyks 2012 m. liepos mėn.

Eina tretieji Europos semestro metai, todėl dabar tinkamas laikas apžvelgti pagal strategiją „Europa 2020“ vykstančius dalyvaujamuosius procesus ir numatyti, kaip galima būtų juos toliau plėtoti.

2.2 EESRK strategijos „Europa 2020“ iniciatyvinis komitetas stebi nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų ir panašių organų valstybėse narėse veiklą ir tvirtina jų tarpusavio ryšius, kad būtų keičiamasi patirtimi, kaip gerinti pagal strategiją „Europa 2020“ vykstančius dalyvaujamuosius procesus.

2.3 Dabar jau visiškai pripažįstamas EESRK vaidmuo įgyvendinant strategiją „Europa 2020“⁽¹⁾ ir Komitetas norėtų pateikti savo rekomendacijas, kaip gerinti pagal strategiją „Europa 2020“ ir Europos semestro programą vykstančius dalyvaujamuosius procesus.

3. Strategija „Europa 2020“ – nauja sistema

3.1 Europos Sąjungą ir jos gyventojus užklupo gili ekonomikos ir finansų krizė, kuri skaudžiai palietė visą Europos Sąjungą ir jos piliečius. Daugelyje valstybių narių susiklostė be galo sunki padėtis ir didelį susirūpinimą iki šiol kelia išaugęs nedarbo lygis. Todėl, EESRK įsitikinimu, kurį jis išdėstė daugelyje savo per pastaruosius trejus metus priimtų nuomonių, strategija „Europa 2020“ yra kaip niekada svarbi, nes ja nustatyta visa apimanti darbotvarkė, kuria siekiama užtikrinti tvarų augimą ir atsparesnės Europos Sąjungos kūrimą.

3.2 Pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija „Europa 2020“ tikrai yra augimo strategija, kuria nustatomi uždaviniai svarbiausiose politikos srityse ES ir nacionaliniais lygmenimis. Ji labai plati, bet svarbiausias jos siekis – paremti pažangų, tvarų ir integracinį augimą ir siekti konkrečių tikslų inovacijų ir mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros, klimato kaitos, energetikos, nedarbo, pramonės politikos ir socialinės bei teritorinės sanglaudos, kovos su skurdu, sanglaudos politikos ir daugelyje kitų sričių.

3.3 Siekiama, kad strategijos „Europa 2020“ valdysena būtų daugiapakopė, sutelkianti Europos, nacionalines ir bendras kompetencijas, nes tai padėtų sustiprinti didėjančios Europos integracijos legitimumą. Palyginti su Lisabonos strategija, strategijoje „Europa 2020“ nustatytos pavyzdinės iniciatyvos, kuriomis dėmesys ir parama sutelkiami į svarbias temines sritis, prioritetus, pagrindinius tikslus, yra siejamos su sustiprinta ir griežta stebėsenos sistema, numatančia galimybę atlikti kritinius nacionaliniu lygmeniu vykstančių (arba nevykstančių) pokyčių įvertinimus.

3.4 Palyginti su Lisabonos strategija, nustatytas kitoks ataskaitų teikimo mechanizmas, kuris skiriasi ne tik tuo, kad yra labiau koncentruotas, bet ir tuo, kad yra suderintas su naujomis patobulintomis ekonominio valdymo sistemomis, tad nuo šiol, pavyzdžiui, Stabilumo ir konvergencijos programa ir nacionalinės reformų programos pateikiamos Europos Komisijai tuo pačiu metu, o tai leidžia aiškiau matyti atskirų valstybių narių padėtį ir kurlink jos ketina eiti.

3.5 Tai, kad procesas keičiasi, pirmą kartą buvo pabrėžta pačiame strategijos „Europa 2020“ dokumente, kuriame teigiama, kad „būtina prisiimti daugiau atsakomybės“ ir kad tuo tikslu „taip pat būtina sustiprinti nacionalinio ir regioninio lygmens suinteresuotųjų šalių ir socialinių partnerių įnašą“. Buvo konkrečiai išpareigota siekti, kad glaudžiau bendradarbiautų EESRK ir Regionų komitetas. Poreikis skatinti dalyvaujamuosius procesus buvo akcentuotas keletą kartų; ypač pažymėtinos Europos Vadovų Tarybos 2010 m. kovo mėn. susitikimo išvados ir Europos Komisijos parengtas *Nacionalinių reformų programų rengimo, įgyvendinimo ir stebėjimo pagal strategiją „Europa 2020“ vadovas*, kuriame dar kartą pabrėžiama, kad rengiant nacionalines reformų programas bus svarbu skatinti glaudžiai bendradarbiauti nacionalinius parlamentus, socialinius partnerius, regionus ir kitus suinteresuotuosius subjektus, kad būtų jaučiama didesnė atsakomybė už strategiją.

4. Europos semestro patirtis

4.1 Trečiaisiais strategijos „Europa 2020“ metais aišku, kad daugelis valstybių narių pasiryžusios skatinti socialinius partnerius ir organizuotą pilietinę visuomenę dalyvauti Europos semestre ir įtraukė šiuos partnerius į savo nacionalinius procesus. Tačiau šis išpareigojimas įgyvendinamas nevienodai, esama įvairių išpareigojimo laipsnių, ir netgi tais atvejais, kai išpareigojimas vykdomas, skiriasi realaus partnerių įtraukimo į procesus lygiai. Nors daugelis valstybių narių informuoja partnerius ir konsultuojasi su jais, procesas dažnai yra nenuoseklus ir, partnerių akimis žiūrint, gali atrodyti fragmentiškas ar neparemtas visuotine strategija. EESRK ir kiti subjektai labiausiai susirūpinę dėl labai trumpų terminų, dažnai beveik nepaliekančių laiko tinkamai socialinių partnerių, pilietinės visuomenės organizacijų ar regioninių ir nacionalinių parlamentų diskusijai. Šis susirūpinimas reiškiamas ne tik nacionaliniu lygmeniu – daugelis Europos lygmens organizacijų kėlė klausimą, ar galima pagerinti Europos semestro procesą ir valdymą bei pagal strategiją „Europa 2020“ vykdomą stebėseną. Europos Parlamentas pateikė politines rekomendacijas, kad geriau apibrėžtų savo vaidmenį ir indėlį, kurį jis galėtų įnešti⁽²⁾; panašias gaires netrukus pateiks ir Regionų komitetas.

4.2 EESRK ikūrus strategijos „Europa 2020“ iniciatyvinį komitetą, Komiteto darbas šioje srityje įgavo kryptį; dabar viena grupė vykdo visų su strategija „Europa 2020“ susijusių sričių ir atitinkamų pasiūlymų stebėseną, tad išvengiama nekoordinuoto pavienių dalykų nagrinėjimo. Iniciatyvinio komiteto posėdžiuose reguliariai dalyvauja Europos Komisijos atstovai ir kiti suinteresuotieji subjektai. Siekdamas stiprinti santykį su nacionalinėmis struktūromis, iniciatyvinis komitetas į svarbius Europos semestro posėdžius reguliariai kviečia nacionalines ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas ir panašius

⁽¹⁾ Tai pabrėžta 2011 ir 2012 m. pavasario Europos Vadovų Tarybos išvadose.

⁽²⁾ „Koks yra Europos semestro veiksmingumas ir legitimumas? Europos Parlamento vaidmens didinimas“, 2011 m.

organus ir, bendradarbiaudamas su nacionalinės pilietinės visuomenės suinteresuotaisiais subjektais, vietos lygmeniu organizuoja teminius strategijos „Europa 2020“ renginius. Šių veiksmų reikėtų imtis aktyviau ir platesniu mastu.

4.3 Be to, EESRK vaidmuo stiprinant nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų ir panašių organų ryšius (nors ne vien tik Europos semestro ir strategijos „Europa 2020“ srityse) buvo naudingas Komitetui ir minėtoms struktūroms analizuojant ir stengiantis suprasti padėtį įvairiuose Europos Sąjungos kampeliuose ir formuluojant labiau pagrįstus EESRK ir jų teikiamus pasiūlymus.

5. Dalyvaujamųjų procesų vertė ir nauda

5.1 Akivaizdu, kad siekiant kiek įmanoma sustiprinti Europos semestro poveikį, būtina gerinti ir stiprinti dalyvaujamuosius procesus pagal strategiją „Europa 2020“ – tai atneštų naudos ne tik pačiai strategijai, bet galiausiai ir pačių piliečių gerovei.

5.2 Europos Sąjunga ir jos valstybės narės dažnai kalba apie dalyvaujamųjų procesų naudą ir apie būtinybę įtraukti organizuotą pilietinę visuomenę. Iš tikrųjų pas socialinius partnerius ir plačiojoje visuomenėje vyksta daug įvairių procesų ir sistemų. Reikėtų aiškiai pasakyti, kodėl tai yra svarbu ir kokios naudos gali duoti tinkamai veikianti sistema, skirta geresniam dalyvavimui užtikrinti. Inicijatyviai bendradarbiaujant su socialiniais partneriais ir organizuota pilietine visuomene galima užtikrinti:

- *gilesnį Europos Sąjungoje skleidžiamos informacijos „įspaudą“ ir nemažą „vandens ratilų“ efektą,*
- *stipresnį atsakomybės už strategijas jausmą, jei visi suinteresuotieji subjektai jausis prisidėję prie jų kūrimo,*
- *išankstinio įspėjimo sistemą – pilietinės visuomenės organizacijos ir socialiniai partneriai, dažnai būdami daug arčiau paprastų piliečių, gali veikti kaip sistema, iš anksto įspėjanti apie atsirandančias mikrotendencijas gerokai anksčiau iki joms išryškėjant nacionaliniu ar Europos lygiu,*
- *gebėjimą išbandyti idėjas ir surasti sprendimus – nieko nuostabaus, kad glaudžiausiai su konkrečia padėtimi susiję subjektai neretai geba išbandyti siūlomus sprendimus prieš juos visapusiškai įgyvendinant ir dažnai patys suranda pragmatiškus ir veiksmingus sprendimus,*
- *geresnį įgyvendinimą – daugeliu atvejų būtent socialiniai partneriai ir pilietinės visuomenės organizacijos bus atsakingi už faktinį pasiūlymų įgyvendinimą vietoje.*

6. Konkretūs pasiūlymai, kaip pagerinti dalyvaujamuosius procesus pagal strategiją „Europa 2020“

6.1 Apžvelgdamas iki šiol Europos ir nacionaliniu lygiais vykusius procesus, EESRK mano, kad dar daug kas lieka nepadaryta ir kad šiuos procesus galima tobulinti siekiant sukurti sistemą, kuri užtikrins tvirtą Europos institucijų, nacionalinių vyriausybių, socialinių partnerių, pilietinės visuomenės organizacijų, nacionalinių ir regioninių parlamentų bei kitų suinteresuotųjų subjektų partnerystę. Daugelyje sričių reikės dėti kryptingas ir sutelktas pastangas, ir rezultatai nebus pasiekti greitai. Tačiau, EESRK nuomone, tokias sistemas reikėtų rengti laipsniškai stiprinant strateginių ir visa apimančių daugiapakopių partnerystės procesus, tuo pat metu sparčiai vykdam paprastus veiksmus, kurie galėtų pagerinti padėtį per artimiausią laikotarpį.

6.2 EESRK visų pirma ragina visas Europos institucijas ir nacionalines vyriausybes atnaujinti savo politinį išpareigojimą reguliariau ir dažniau įtraukti socialinius partnerius, pilietinės visuomenės organizacijas, nacionalinius parlamentus, regionų ir vietos valdžios institucijas bei kitus suinteresuotuosius subjektus ir užtikrinti, kad tai būtų daroma kiek įmanoma visapusiškiau, vykdam ryžtingus, ilgalaikius ir tvarius dalyvaujamuosius procesus pagal strategiją „Europa 2020“. Lisabonos sutartyje pabrėžiama, kad priimant sprendimus būtina konsultuotis su pilietine visuomene Europos lygiu. Tam, kad valstybės narės jaustųsi labiau atsakingos ir aktyviau dalyvautų strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo ir Europos procese, jos turi laikytis tokios pačios tvarkos, t. y. kuo dažniau konsultuotis su savo ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis bei panašiais organais.

7. EESRK

7.1 Dėl savo vaidmens EESRK mano, kad jam ir toliau labai svarbu sutelkti dėmesį į visus strategijos „Europa 2020“ elementus ir užtikrinti savo strateginį dalyvavimą, kad būtų išsaugotas gebėjimas išvelgti galimas sąveikas, kurias siūlo strategija ir jos sudėtinės dalys.

7.2 EESRK manymu, reikėtų tęsti ir plėtoti darbą, kurį atlieka jo įkurtas strategijos „Europa 2020“ iniciatyvinis komitetas. Inicijatyvinis komitetas turi ir toliau sutelkti dėmesį į strategiją ir jos poveikį plačiajai visuomenei ir užtikrinti vidinius ryšius su tais nariais, kurie nedalyvauja iniciatyvinio komiteto darbe, kad visi turėtų naudos iš iniciatyvinio komiteto vykdomos stebėjimo veiklos ir įžvalgų.

7.3 EESRK mano, kad vis stiprėjanti jo vykdoma nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų (ten, kur tokios tarybos įkurtos) tarpusavio ryšių ir veiklos koordinavimo veikla davė teigiamų rezultatų, bet gali būti dar pagerinta. Be kita ko, dauguma šių organizacijų ir jų narių vaidina tam tikrą vaidmenį nacionaliniu lygiu įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Kalbant apie siekį pagerinti dalyvavimą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, EESRK manymu, greitai ir paprastai veiksmai galėtų atnešti nemažos naudos. EESRK mano, kad jam labai tinka nacionalinių ekonomikos ir socialinių reikalų tarybų ir panašių organų Europos kontaktų centro vaidmuo, ypač padedant joms vykdyti veiklą įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. EESRK yra pasirengęs prisiimti šį išpareigojimą ir pradėti toliau

plėtoti ryšius ir bendradarbiavimą, kuo anksčiau įtraukdamas nacionalines ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas ir panašius organus į bet kokią renginį, skirtą strategijai „Europa 2020“.

8. Greiti veiksmai siekiant pasikeitimų artimiausiu laikotarpiu

8.1 EESRK tvirtai remia pirmininkausiančio Kipro ketinimą sutelkti dėmesį į dalyvaujamųjų procesų pagal strategiją „Europa 2020“ stiprinimą ir šiai temai paskirti dalį neoficialaus Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos susitikimo, kuris įvyks 2012 m. liepos mėn. EESRK visokeriopai remia šį ketinimą ir laiko tai pirmu ryžtingu žingsniu, paskatiniančiu valstybes nares ir Europos Komisiją apsvarstyti, kaip jos gali pagerinti savo veiklą šioje srityje.

8.2 EESRK ragina visas valstybes nares nacionaliniu lygiu išaiškinti, kurios vyriausybės agentūros yra atsakingos už konkrečias priemones pagal strategiją „Europa 2020“ ir kokie santykiai yra tarp agentūrų, atsakingų už nacionalinių reformų programų koordinavimą ar stebėseną, ir agentūrų, atsakingų už praktinį jų įgyvendinimą. Net elementarus išaiškinimas leistų subjektams kiekvienoje valstybėje narėje veiksmingai bendrauti su tinkama institucija.

8.3 EESRK mano, kad užtikrinus visišką kiekvienoje valstybėje narėje naudojamų dalyvavimo formų ir vyriausybių ketinamų taikyti procesų bei priemonių skaidrumą bus galima aiškiai parodyti visiems, kas vyksta, kodėl ir kaip tai yra daroma.

8.4 EESRK manymu, Europos Komisija ir valstybės narės turėtų kuo skubiau persvarstyti pagal Europos semestrą vykdomų veiksnių tvarkaraštį. Beveik visi suinteresuotieji subjektai, priklausantys dabar egzistuojančioms struktūroms, nurodė, kad pagrindinė problema yra tai, kad nepaliekama pakankamai laiko parengti pasvertą atsakymą ar surengti tinkamas diskusijas. Valstybės narės turėtų kuo skubiausiai apsvarstyti šiuo metu jų taikomus terminus ir prirėkus juos pakoreguoti, kad jie būtų tinkamesni.

8.5 EESRK primygtinai ragina vietos ir regionų valdžios institucijas aktyviau dalyvauti strategijos „Europa 2020“ procese tiek atitinkamu nacionaliniu, tiek tiesiogiai ES lygmeniu. Regionų komiteto sukurta strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platforma yra puikus žingsnis siekiant šio tikslo. EESRK mano, kad šį aktyvesnį dalyvavimą turėtų remti nacionalinės vyriausybės. Vietos ir regionų institucijų įžvalgos vietos lygmens vystymosi ir potencialių galimybių klausimu yra svarbiausia iniciatyvų, kurios galėtų būti įgyvendinamos, kad strategija „Europa 2020“ atliktų visapusišką savo vaidmenį, dalis.

9. Ilgalais visa apimantis dalyvavimas įgyvendinant strategiją „Europa 2020“

9.1 EESRK mano, kad jau esama labai naudingų pavyzdžių, kaip įkurti tvirtas nuolatinio dialogo struktūras. EESRK manymu, Europos Tarybos parengtas *Geros praktikos skatinant piliečių dalyvavimą sprendimų priėmimo procese kodeksas*⁽³⁾ yra puikus tokio darbo pagrindas, nustatantis pagrindinius principus, ir gali būti pritaikytas strategijai „Europa 2020“. Naudodamasi šiais principais Europos Sąjunga ir valstybės narės galėtų

diskusijas palaipsniui pakelti į aukštesnį lygį – nuo palyginti žemo dalyvavimo lygio, kuriame iš esmės susitelkiama į **informavimą**, per atviro **konsultavimosi** lygį, po to – plėtojant dalyvių dialogą, iki tikros **partnerystės** lygio. Tai yra keturi svarbiausi šiame kodekse apibūdinti dalyvaujamųjų procesų etapai. EESRK mano, kad procesai, vykdomi pagal strategiją „Europa 2020“, turėtų palaipsniui pereiti šiuos etapus. Kodekse taip pat numatytos labai naudingos priemonės, kurias galima būtų taikyti strategijos „Europa 2020“ procesuose.

9.2 Reikėtų užtikrinti valstybių narių organizuotos pilietinės visuomenės dalyvavimą visame Europos semestre. **Kūrimo** etape vienas pagrindinių procesų yra nacionalinių reformų programų rengimas. Valstybėse narėse vykstantis rengimo procesas turi remtis plačiu ir bendradarbiavimu pagrįstu dialogu su socialiniais partneriais ir organizuota pilietine visuomene. Šių subjektų patirtis naudinga ne tik nustatant tikslus ir kuriant programas bei strategijas tokiose srityse kaip užimtumas, švietimas ir socialinė įtrauktis, jie sykiu yra ir pagrindiniai tų strategijų įgyvendinimo subjektai.

9.3 Kitas svarbus Europos semestro etapas yra konkrečioms valstybėms narėms skirtų rekomendacijų skelbimas ir peržiūra. Apie konkrečias valstybėms narėms skirtas rekomendacijas turi būti informuojami Europos socialiniai partneriai ir organizuota pilietinė visuomenė ir turi būti konsultuojamasi su jais. Todėl labai svarbu numatyti tinkamą laiką, kad organizuota pilietinė visuomenė dar ankstyvajame etape galėtų įsijungti į ateities planų dėl būsimųjų ciklų kūrimą.

9.4 EESRK ankstesnėse nuomonėse pasiūlė naudoti **lyginamuosius rodiklius**, kad galima būtų **įvertinti** strategijos „Europa 2020“ **įgyvendinimo pažangą**. Nacionalinės ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos ar panašūs organai analizuotų ir nustatytų savo pačių prioritetinius kriterijus, naudodami statistinius duomenis, kurie laisvai prieinami Eurostato interneto svetainėje. Kai kurios ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos jau taip ir daro, o kitas nacionalines ekonomikos ir socialinių reikalų tarybas reikėtų paraginti tai daryti. Įvedus lyginamuosius rodiklius, suinteresuotieji subjektai galėtų nuolat stebėti, kaip įgyvendinamos reformos. Tai būtų vertingas indėlis į nacionalinių reformų programų persvarstymą.

9.5 Reikėtų imtis veiksnių, kad būtų aktyviau diskutuojama dėl strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo valstybėse narėse, o vyriausybės turėtų sukurti veiksmingesnes procedūras, skirtas užtikrinti, kad būtų gaunama **grįžtamoji informacija** apie geresnio pilietinės visuomenės ir socialinių partnerių dialogo strategijos klausimais poveikį. Vykdamas strategijos poveikio stebėseną pilietinės visuomenės vaidmuo yra ypač svarbus. Būtų naudinga valstybėse narėse reguliariai rengti visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų konferencijas, taip pat surengti atvirus nacionalinių reformų programų klausimus Parlamente.

9.6 Viena vertus, Europos institucijos vis labiau išsąmonina, jog reikia konsultuotis su organizuota pilietine visuomene, tačiau kita vertus, nacionalinės ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos bei panašūs organai šiuo metu susiduria su tam tikrais sunkumais. Šios organizacijos dažniausiai finansuojamos iš valstybės biudžeto. Daugelyje valstybių narių jų biudžetai buvo sumažinti. Tai verčia nacionalines ekonomikos ir socialinių

⁽³⁾ http://www.coe.int/t/ngo/code_good_prac_en.asp.

reikalų tarybas ar analogiškus organus sutelkti dėmesį tik į nacionalinius prioritetus ir susiaurinti savo dalyvavimą Europos lygiu. Europos institucijos turėtų apsvarstyti, kaip jos galėtų padėti ir teikti paramą šioms organizacijoms, bent jau siekiant užtikrinti jų dalyvavimą Europos semestre.

9.7 Gali būti ypač svarbu turėti vieną pagrindinį kontaktų su nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis bei panašiais organais centrą vykdant poveikio stebėseną, todėl Europos Komisija galėtų numatyti paramą ir patikėti EESRK bent kartą per metus su visomis nacionalinėmis ekonomikos ir socialinių reikalų tarybomis ar panašiais organais ir institucijomis surengti konferenciją, kurios laikas būtų priderintas prie Europos semestro tvarkaraščio ir kurioje būtų aptarti Europos semestras, strategija „Europa 2020“ ir jų indėliai bei geriausiaji praktika šioje srityje.

10. Suinteresuotieji subjektai

10.1 EESRK mano, kad patys suinteresuotieji subjektai galėtų atnaujinti savo įsipareigojimą dalyvauti įgyvendinant strategiją „Europa 2020“. Nors atsakomybė visų pirma tenka valstybėms narėms ir būtent jos turi persvarstyti partnerių įtraukimo procesus, patys suinteresuotieji subjektai irgi galėtų labiau pažinti vieni kitus ir su didesniu pasitikėjimu užmegzti tiesioginius ryšius su Europos institucijomis bei nacionalinėmis vyriausybėmis. Be to, nors vyriausybės turi kuo skubiausiai persvarstyti procesų tvarkaraštį, suinteresuotieji subjektai turėtų geriau pasirūpinti Europos semestro etapams.

11. Konkretūs pasiūlymai dėl užimtumo, skurdo ir atskirties

11.1 ES Tarybai pirmininkausiantis Kipras savo prašyme EESRK parengti nuomonę pabrėžė, kad norėtų sulaukti pasiūlymų, kaip būtų galima aktyviau įtraukti pilietinę visuomenę į socialinės politikos įgyvendinimą ir tolesnius susijusius veiksmus tokiose srityse, kaip kova su skurdu ir socialine atskirtimi. EESRK mano, kad suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas struktūriniame ir nuolatiname Europos ir nacionalinio lygmens dialoge daro lemiamą įtaką galimybei surasti veiksmingą šių problemų sprendimą.

11.2 Formuojant ir įgyvendinant kovos su skurdu ir atskirtimi politiką bei atliekant jos stebėseną būtų naudinga laikyti **bendradarbiavimo su suinteresuotaisiais subjektais požiūrio** ir plėtoti struktūrinį dialogą su pilietinės visuomenės atstovais. Tokiose srityse, kaip skurdas ir atskirtis, dažniausiai pilietinės visuomenės atstovai tiesiogiai vietoje užfiksuoja tendencijas ir socialinius pokyčius ir atkreipia į juos platesnės auditorijos dėmesį. Jų kryptinga veikla atkreipiant dėmesį į vartotojo poziciją ir vykdant prevenciją, o taip pat novatoriškų paslaugų kūrimas ir teikimas šioms tikslinėms grupėms suteikia vertingos

informacijos ir patirties planuojant strateginius veiksmus kovai su skurdu ir atskirtimi. Šiuo klausimu EESRK pabrėžia, kad socialinė ekonomika ir nevyriausybinių organizacijų, kurių tikslas – sumažinti skurdą, skatinti naujų darbo vietų ir kūrybiškai visuomenės poreikius tenkinančių paslaugų kūrimą, atlieka svarbų strateginį vaidmenį.

11.3 Kalbant apie šią politikos sritį reikėtų paminėti Socialinės apsaugos komiteto rengiamas nacionalines socialines atskaitas, papildančias nacionalines reformų programas. Šiose atskaitose, kurios pagrįstos atviruoju koordinavimo metodu, vertinamas socialinis strategijos „Europa 2020“ matmuo. Šiose atskaitose, kurias rengiant kaip atskaitos tašku remiamasi metine augimo strategija, nurodomos labiausiai reikalingos reformos ir pateikiami pasiūlymai dėl konkrečių priemonių. Labai svarbu rasti būdą, kaip **suinteresuotuosius subjektus aktyviau įtraukti į šių socialinių atskaitų rengimą**, nes šiuo metu jų dalyvavimas yra nepakankamas; be to, reikalingas glaudesnis jų susiejimas su nacionalinėmis reformų programomis. Labai svarbu stiprinti atvirąjį koordinavimo metodą socialinės apsaugos srityje, atskaitos tašku laikant integruotąsias nacionalines strategijas, taip užtikrinant glaudesnes sąsajas su Europos kovos su skurdu platforma.

11.4 Po **kiekvienais metais ES lygiu vykstančių kovai su skurdu ir atskirtimi skirtų renginių** nacionaliniu lygmeniu turėtų būti organizuojami klausymai bendradarbiaujant su viešojo sektoriaus institucijomis, skurdą patiriančiais asmenimis, nevyriausybėmis organizacijomis, socialinės ekonomikos organizacijomis, socialiniais partneriais ir kitais pilietinės visuomenės atstovais. Tikslas – kartu nustatyti ir išanalizuoti pažangą bei trūkumus šioje politikos srityje ir pasiūlyti reformas. Klausymų laikas turėtų sutapti su nacionalinių reformų programų rengimu.

11.5 **Reguliarus dialogas ir konsultacijos** konkrečiais klausimais pat turėtų būti planuojami iš anksto, kad suinteresuotosios šalys spėtų pareikšti susidomėjimą. Laikantis bendradarbiavimo su suinteresuotaisiais subjektais požiūrio turėtų būtų nagrinėjamas metinės augimo atskaitos socialinis poveikis ir pasiekta pažanga.

11.6 Nacionalinės reformų programos ir nacionalinių tikslų nustatymas yra esminiai strategijos „Europa 2020“ ir politinių kovos su skurdu strategijų įgyvendinimo aspektai. Svarbu **tinkamai apibrėžti tikslą skurdo mažinimo srityje**, kad būtų įtrauktos ir tos grupės, kurioms gresia skurdas ir daugialypė atskirtis. Tai leis strategijas ir reformas veiksmingai nukreipti į šias grupes. Šioje srityje svarbus pilietinės visuomenės atstovų dalyvavimas ir partnerystė su jais, nes jie paprastai gali gana anksti nustatyti naujas rizikos grupes arba atskirtį patiriančioms grupėms padidėjusią riziką.

2012 m. liepos 12 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas

Staffan NILSSON